

УДК 811.111'42:791.43

<https://doi.org/10.31861/gph2026.858-859.156-167>**ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СИНТАКТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ
КОНСТРУЮВАННЯ ОБРАЗУ БЕТ ЕНН СТЕНТОН У КІНОСЦЕНАРІЇ «WHY
WOMEN KILL»: ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ****Богдана КОШЕЛЬНИК¹, Ірина САПОЖНИК²**

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

b.koshelnyk@chnu.edu.ua<https://orcid.org/0009-0004-7315-7065>

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

i.sapozhnyk@chnu.edu.ua<https://orcid.org/0000-0002-0898-2921>

Статтю присвячено психолінгвістичному аналізу мовлення жіночого персонажа Бет Енн Стентон у кіносценарії телесеріалу «Why Women Kill» (2019) М. Черрі. Метою дослідження є встановлення системних кореляцій між лексико-семантичними та синтактико-стилістичними засобами мовлення персонажа й архетипними характеристиками Годувальниці за класифікацією 45 архетипів В. Л. Шмідт. Методологічну основу становить інтеграція психолінгвістичного дискурсивного аналізу, медіанаративної лінгвістики та архетипної теорії персонажів. Матеріалом слугує корпус із 317 контекстуалізованих діалогових одиниць, вилучених методом суцільної вибірки з повних транскриптів кіносценарію першого сезону. Застосування описового методу, контекстуального аналізу та методу кількісних підрахунків дозволило виявити 56 лексико-семантичних і 47 синтактико-стилістичних одиниць, реалізованих у 103 словоформах, що демонструє стилістично диференційований мовленнєвий профіль персонажа. Серед лексико-семантичних засобів домінує евфемізм (21,43%), що виконує функцію захисного семантичного пом'якшення травматичних реалій у кількох тематичних сферах: смерть і хвороба, сексуальність, фінансові труднощі. Гіпербола (16,07%) та метафора з порівнянням (по 8,93%) формують емоційно насичений дискурс Годувальниці. На лексичному рівні також зафіксовано 31 етикетну формулу, що конструює комунікативну ідентичність персонажа як ідеальної господині. На синтаксичному рівні переважає апосіопеза (53,19%) як перформативна реалізація психологічної невпевненості й рефлексивності. Риторичні питання (17,02%) функціонують як засоби непрямого переконання. Аналіз мовлення Бет Енн у трьох тематичних вимірах – турбота, переживання втрати та захист вразливих – підтверджує системну кореляцію між мовленнєвими патернами й ключовими психологічними характеристиками архетипу Годувальниці. Отримані результати демонструють ефективність корпусно-дискурсивного підходу до аналізу образів кіноперсонажів та сприяють розвитку методологічної бази медіалінгвістики у напрямку дослідження гендерної репрезентації у сучасному кінодискурсі.

Ключові слова: медіалінгвістика, образ персонажа, психолінгвістичний дискурсивний аналіз, архетип Годувальниці, евфемізм, апосіопеза, кіносценарій.

Кошельник Б., Сапожник І. Лексико-семантичні та синтактико-стилістичні засоби конструювання образу бет Енн Стентон у кіносценарії «Why Women Kill»: психолінгвістичний аспект. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Германська філологія*. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2026. Вип. 858-859. С. 156-167. <https://doi.org/10.31861/gph2026.858-859.156-167>.

© 2026 The Author(s). Published by Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

This is an open access article under the CC BY license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

I. ВСТУП

Сучасна медіалінгвістика дедалі активніше звертається до дослідження мовленнєвих засобів конструювання образів персонажів у кінодискурсі. Телевізійний серіал як специфічний різновид аудіовізуального тексту є продуктивним матеріалом для психолінгвістичного аналізу, оскільки розгорнутий наратив серіального формату забезпечує репрезентативний обсяг мовленнєвих даних. Кіносценарій при цьому розглядається як самостійний літературний артефакт – автономний лінгвістичний об'єкт, придатний для систематичного корпусного аналізу (Бережна 2020). Така методологічна позиція уможливує вивчення механізмів, через які мовленнєві вибори конструюють психологічно достовірні образи персонажів.

Телесеріал «Why Women Kill» (2019), створений Марком Черрі, є виразним прикладом твору, де мова персонажів виконує архетипоформувальну функцію. Мультитемпоральна наративна структура серіалу – три хронологічні площини: 1960-ті, 1980-ті та 2010-ті роки – дає можливість простежити варіативність мовленнєвих стратегій у різних соціокультурних контекстах. Образ Бет Енн Стентон, домогосподарки 1960-х, є надзвичайно показовим із погляду психолінгвістичного аналізу: героїня репрезентує цілісний, послідовний і лінгвістично маркований архетип, що дозволяє дослідити кореляцію між мовленнєвим вибором і психологічною типологією персонажа.

Попри значний інтерес до кінодискурсу в сучасній лінгвістиці, питання систематичного вивчення кореляцій між лексико-семантичними та синтактико-стилістичними засобами мовлення й архетипними характеристиками жіночих персонажів у телесеріалах залишається недостатньо дослідженим. Наявні праці з гендерної репрезентації у медіадискурсі (Бережна 2019), когнітивної лінгвістики образу (Гнатенко 2016; Альбота 2016), а також стилістичного аналізу художнього мовлення (Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. 2004; Кухаренко 2004) формують теоретичне підґрунтя, однак потребують поглиблення у напрямку корпусно-дискурсивного аналізу конкретних медіаперсонажів.

Метою статті є встановлення лінгвістично втіленого комплексного психологічного образу Бет Енн Стентон у кіносценарії «Why Women Kill» шляхом виявлення домінантних лексико-семантичних і синтактико-стилістичних засобів та встановлення їхньої кореляції з архетипом Годувальниці за В. Л. Шмідт (2012). Для досягнення мети передбачається вирішення таких завдань: (1) сформувати репрезентативний корпус діалогових одиниць Бет Енн Стентон і здійснити їх класифікацію за рівнями аналізу; (2) виявити домінантні лексико-семантичні засоби та проаналізувати їхні функції у конструюванні образу; (3) дослідити синтактико-стилістичні механізми репрезентації персонажа; (4) встановити психолінгвістичні кореляції між виявленими мовленнєвими патернами та ключовими характеристиками архетипу Годувальниці.

Актуальність дослідження обумовлена: по-перше, зростанням інтересу медіалінгвістики до механізмів конструювання образу в кінодискурсі; по-друге, недостатньою розробленістю корпусно-орієнтованих підходів до аналізу гендерної репрезентації у телесеріалах; по-третє, науковою новизною застосування архетипної типології Шмідт (Schmidt 2012) як психолінгвістичного інструментарію верифікації результатів стилістичного аналізу кіносценарію.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

2.1. Теоретичні засади: образ персонажа, медіадискурс і архетипна теорія

Поняття «образ» у лінгвістиці та суміжних дисциплінах характеризується концептуальною багатоаспектністю. Альбота (2016) розмежовує «образ» як когнітивно-семіотичну категорію та «символ» як знак, наголошуючи на динамічній природі образу в художньому тексті. Гнатенко (2016, с. 60) розглядає художній образ як "складну систему взаємозалежних елементів, що утворюють цілісну структуру", де мова є первинним засобом об'єктивації внутрішнього світу персонажа. У контексті кінодискурсу ці положення набувають особливої релевантності, оскільки сценарний діалог є основним і нерідко єдиним інструментарієм розкриття характеру: кіноперсонаж існує насамперед у своїх словах.

Теорія архетипів у застосуванні до аналізу медіаперсонажів спирається на психоаналітичну традицію К. Г. Юнга, адаптовану В. Л. Шмідт (2012) для потреб художньої творчості. Шмідт В. Л. виокремлює 45 архетипів персонажів, серед яких архетип Годувальниці (The Nurturer) характеризується такими психологічними домінантами: (а) орієнтованість на потреби інших, що переважає над власними; (б) схильність до самопожертви й самоприменшення; (в) страх втрати близьких і вина за їхнє страждання; (г) захисний інстинкт щодо вразливих; (д) прагнення до гармонії та балансу в стосунках (Schmidt 2012, с. 67–69). Ці психологічні характеристики мають, як демонструє наше дослідження, чітке лінгвістичне вираження.

Медіалінгвістичний підхід до аналізу образу персонажа, розроблений у працях Бережної (2019; 2020), передбачає розгляд кіносценарію як автономного літературного тексту з власною системою стилістичних засобів. Такий підхід уможливує застосування методів корпусної лінгвістики до аналізу кінодіалогу, що забезпечує верифіковану, емпірично обґрунтовану дослідницьку процедуру. Ерліхман та Кульчицька (2022, с. 92), аналізуючи прозу Дж. С. Фоера, демонструють, що лексико-стилістичні засоби функціонують як системоутворюючі елементи образу. Ця засаднича методологічна позиція є визначальною і для нашого аналізу: кожен мовленнєвий вибір Бет Енн Стентон розглядається не як ізольований риторичний факт, а як складова цілісної системи образотворення.

2.2. Методологія та кількісна характеристика корпусу

Методологічну основу дослідження становить інтеграція трьох теоретичних парадигм: психолінгвістичного дискурсивного аналізу (Кухаренко 2004), медіанаративної лінгвістики (Бережна 2020) та архетипної теорії персонажів (Schmidt 2012). Матеріалом слугує корпус із 317 контекстуалізованих діалогових одиниць Бет Енн Стентон, вилучених методом суцільної вибірки з повних транскриптів кіносценарію (Cherry 2019). Кожна одиниця пройшла багаторівневий аналіз: (1) лексико-семантичний – з ідентифікацією й класифікацією стилістичних засобів за таксономією Єфімова та Ясінецької (2004); (2) синтактико-стилістичний – за фреймворком Кухаренка В. А. (2004); (3) психолінгвістичний – з картуванням мовленнєвих патернів на архетипні характеристики (Schmidt 2012).

Аналіз виявив 56 лексико-семантичних і 47 синтактико-стилістичних одиниць, реалізованих у 103 словоформах, що демонструє насичений і стилістично диференційований мовленнєвий профіль персонажа. Кількісний розподіл лексико-семантичних засобів представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Лексико-семантичні засоби у мовленні Бет Енн Стентон (Cherry 2019)

Лексико-семантичний засіб	К-сть / %	Приклад із кіносценарію
Евфемізм	12 / 21,43%	"...when the inevitable happens" (с. 45)
Гіпербола	9 / 16,07%	"It's the most amazing thing I've ever seen" (с. 67)

Продовження таблиці 1

Лексико-семантичний засіб	К-сть / %	Приклад із кіносценарію
Метафора	5 / 8,93%	"You're drowning in the routine..." (с. 89)
Порівняння	5 / 8,93%	"...would have grown up to be a lot like you" (с. 112)
Градація	4 / 7,14%	"I don't have a job. Or a hobby. All I do is take care of you" (с. 45)
Зворотня градація	4 / 7,14%	"Once I tell you... everything is going to be different" (с. 134)
Антитеза	3 / 5,36%	"Women lie...every day. My lie is that I'm dying" (с. 134)
Метонімія	3 / 5,36%	"...boxes so you won't have to look at them" (с. 78)
Алюзія, епітет, каламбур, мейозис	2 / 3,57% (кожен)	"You mean reefer?" (с. 56)
Зевгма, іронія, літота	1 / 1,79% (кожен)	"It was nothing" (с. 78)
Разом	56 / 100%	–

Синтактико-стилістичний рівень мовлення Бет Енн характеризується не менш виразною ієрархією засобів, детально представленою у таблиці 2.

Таблиця 2

Синтактико-стилістичні засоби у мовленні Бет Енн Стентон (Cherry 2019)

Синтактико-стилістичний засіб	К-сть / %	Приклад із кіносценарію
Апосіопеза	25 / 53,19%	"Oh, I was just... thinking about... silly things" (с. 67)
Риторичне питання	8 / 17,02%	"And where would she go, Rob? Here?" (с. 89)
Паралельні конструкції	4 / 8,51%	"Rob would have his child. April could have her career." (с. 134)
Повторення (анафора)	3 / 6,38%	"Not Rob. Not Rob. Not after what happened..." (с. 112)
Відокремлення	3 / 6,38%	"Now, obviously, if I'm going to fight this..." (с. 98)
Парцеляція	3 / 6,38%	"Oh, I know his type. Rich, successful." (с. 145)
Асиндетон	1 / 2,13%	"You get up, you go to work, you come home..." (с. 156)
Разом	47 / 100%	–

Загальна кількісна картина засвідчує чітку ієрархію засобів. На лексико-семантичному рівні виразно домінує евфемізм, на синтактико-стилістичному – апосіопеза. Обидва домінанти є системними, а не випадковими: вони безпосередньо відображають базові психологічні характеристики архетипу Годувальниці – уникання прямого називання болючих реалій і нерішучість в артикуляції власних потреб. Ця кореляція є стрижневою для психолінгвістичної інтерпретації мовленнєвого профілю персонажа.

2.3. Лексико-семантичний рівень: механізми образотворення

Евфемістичний дискурс як домінантна стратегія (12 одиниць, 21,43%) функціонує у мовленні Бет Енн як механізм семантичного пом'якшення травматичних реалій. Евфемізм реалізується на кількох тематичних напрямках: смерть і хвороба, сексуальність і тілесність, фінансові труднощі, подружня зрада. Розглянемо репрезентативний приклад:

Водночас лексичний рівень мовлення Бет Енн не обмежується стилістичними засобами. Корпусний аналіз виявив значну частотність ввічливих та етикетних виразів, що формують комунікативний стиль персонажа: “Please” (13 вживань), “Thank you” (8), “Could you please” (5), “You’re welcome” (3), “You shouldn’t have” (2) – загалом 31 одиниця. Така концентрація етикетних формул є лінгвістичним маркером соціальної ролі Бет Енн як гостинної господині й шанованого члена спільноти. Крім того, у мовленні героїні зафіксовано 3 сталих вирази та лексику офіційно-ділового стилю, зокрема: “I consider it an honor” (Cherry 2019) – у контексті домашніх обов’язків, що підвищує статус побутової діяльності до рівня відповідальної місії.

BETH ANN: Why would you say that? Oh, I don't wish you dead. I'm just wondering what will become of me when the inevitable happens. ROB: Inevitable? BETH ANN: I don't have a job. Or a hobby. All I do is take care of you (Cherry 2019, с. 45).

Лексема “inevitable” функціонує тут як евфемістична субституція концепту СМЕРТЬ. Принципово важливим є те, що евфемізм не лише пом'якшує, але й відкриває тему тривоги про власне майбутнє – питання, яке пряма мова Годувальниці могла б ніколи не порушити. Семантичне зміщення через непряме вираження (Альбота 2016, с. 108) слугує психологічному захистові й одночасно розкриває внутрішній конфлікт персонажа. Показово, що евфемістичне «women die in places like this» у сцені з Ейпріл не лише пом'якшує реальність, а й акцентує захисну функцію: Бет Енн перефразовує жорстоку правду задля того, щоб спонукати іншу людину до порятунку.

Тематичний спектр евфемізмів у мовленні Бет Енн охоплює кілька контекстів. У розмові про власну хворобу героїня послуговується конструкцією: “Miracles happen every day. But the doctor feels we should prepare for the worst” (Cherry 2019), де фраза “prepare for the worst” евфемістично заміщує прямий прогноз смерті. Аналогічно, конструкція “Well... it seems I only have six months to live” (Cherry 2019) поєднує евфемістичне пом'якшення із апосіопезою, демонструючи кумулятивний ефект стилістичних засобів. В іншому контексті Бет Енн евфемістично описує статеve життя: “I got the idea from a sex manual. It said men like that sort of thing” (Cherry 2019), де вираз “that sort of thing” є типовим для мовлення жінки 1960-х, що уникає прямої номінації інтимних тем. Таким чином, евфемізм у мовленні Бет Енн є не поодиноким прийомом, а системною стратегією семантичного пом'якшення, поширеною на всі тематичні сфери її дискурсу.

Гіперболічні конструкції (9 одиниць, 16,07%) реалізують протилежну, але комплементарну функцію: якщо евфемізм применшує негативне, гіпербола максималізує позитивне переживання. “It's the most amazing thing I've ever seen” – суперлативна конструкція, що демонструє здатність Годувальниці знаходити надзвичайне у буденному. Ця психологічна риса – інтенсивне афективне реагування на дрібниці – є характерною для архетипу, для якого

турбота про оточення наповнює повсякдення смыслом. Манакін (2013, с. 43) описує цей феномен як «внутрішню форму» мовленнєвого вибору, що відображає базові ціннісні орієнтири мовця.

Додаткові приклади гіперболи підтверджують цю закономірність. Конструкція "I would love to hear you laugh again. I'd break every rule in the book for that" (Cherry 2019) є подвійною гіперболою, де інтенсифікатор "every rule in the book" максималізує готовність Бет Енн до жертви заради щастя іншого. В іншому контексті "Here comes the bubbly. Pour like there's no tomorrow" (Cherry 2019) гіпербола+порівняння виконують фатичну функцію – Бет Енн створює атмосферу свята, демонструючи здатність Годувальниці до емоційної щедрості. Порівняння "every day I spend with you feels like an adventure" (Cherry 2019) прирівнює побутову взаємодію до пригоди, надаючи буденному статусу надзвичайного – це є мовним корелятом здатності Годувальниці знаходити сенс у повсякденній турботі.

Метафора та порівняння (по 5 одиниць, 8,93%) є взаємопов'язаними засобами, що разом формують концептуальний простір переживань Бет Енн. Метафора ПОТОПАННЯ – "You're drowning in the routine. I know because I'm drowning alongside you" – є особливо релевантною з психолінгвістичного погляду. По-перше, вона трансформує абстрактний емоційний стан у тілесний досвід, посилюючи емпатичний ефект. По-друге, займенник "alongside" є ключовим: Бет Енн не просто діагностує проблему, а позиціонує себе поруч, у спільному переживанні. Це є мовним втіленням ключової риси Годувальниці – здатності до емпатичного злиття з іншим.

Метафора ПОТОПАННЯ продовжується у подальшому контексті: "But maybe if we help each other...we can survive" (Cherry 2019). Лексема "survive" є метафоричним розширенням образу ПОТОПАННЯ – від пасивного стану жертви ("drowning") до активної дії ("survive"), причому перехід здійснюється саме через спільність: "each other". Це є мовним втіленням психологічної траєкторії Годувальниці, яка долає кризу не через індивідуальну дію, а через взаємну підтримку. Порівняння "Of course you wouldn't. You would slink away like the coward you are" (Cherry 2019) демонструє протилежний полюс порівняльних конструкцій Бет Енн: якщо з близькими вона використовує порівняння-піднесення ("like an adventure", "like you"), то у конфлікті вона послуговується порівнянням-зниженням ("like the coward"), що засвідчує здатність до мовленнєвої агресії у ситуації захисту вразливих.

Метонімія (3 одиниці, 5,36%) у мовленні Бет Енн реалізується переважно в контексті турботи про домашній простір. "I'll unpack these boxes so you won't have to look at them" – висловлювання, де фізичні коробки є метонімічним позначенням емоційного дискомфорту Роба. Ця мовленнєва стратегія відповідає характеристиці Годувальниці, яка виражає турботу через конкретні фізичні дії, а не абстрактні декларації. Подальша літота "It was nothing" є ще одним шаром цієї стратегії: подвійне применшення (метонімія + літота) максимально де-агентивізує Бет Енн, підкреслюючи її безкорисливість.

Антитеза (3 одиниці, 5,36%) функціонує у мовленні персонажа як засіб артикуляції внутрішніх суперечностей. "Women lie to their husbands every day. Some lie about how much they spend. My lie is that I'm dying" – трикомпонентна антитетична конструкція, де контраст між банальними жіночими «брехнями» та власною смертельною хворобою Бет Енн розкриває іронічну самосвідомість персонажа. Гнатенко (2016, с. 61) зазначає, що антитеза «загострює контраст між явищами, підсилюючи емоційний вплив». У кіносценарії ця функція реалізується як засіб психологічної характеристики: здатність Бет Енн до іронічного дистанціювання від власного трагічного становища є ознакою психологічної складності персонажа, що виходить за межі стереотипної жертвовності.

Градація та зворотня градація (по 4 одиниці, 7,14%) утворюють контрастну пару синтактико-семантичних стратегій. Висхідна градація реалізується у висловлюванні: "You get

up, you go to work, you come home, you eat dinner, you put on a smile for my benefit and then you go to sleep” (Cherry 2019) – ланцюг дій акумулює монотонність, досягаючи емоційного піку у фразі “put on a smile for my benefit”, яка розкриває усвідомлення Бет Енн штучності побутового комфорту. Зворотня градація функціонує у протилежному напрямку: “I’ll be quick. I have something for the two of you. It’s the reason I dropped by. It’s an invitation. Rob and I are throwing a housewarming party on Saturday. Nothing fancy. Just finger food and beer” (Cherry 2019) – від формально-ділового тону (“I have something”) через конкретизацію (“invitation”) до навмисного применшення (“Nothing fancy”, “Just finger food and beer”). Мейозис у фіналі є стратегією деескалації, типовою для Годувальниці: зменшити значущість власних зусиль, щоб не обтяжувати інших очікуваннями.

2.4. Синтактико-стилістичний рівень: механізми репрезентації

Апосіопеза як домінантний синтактико-стилістичний засіб (25 одиниць, 53,19%) є найбільш значущою стилістичною ознакою мовлення Бет Енн. Навмисна незавершеність висловлювань виконує кілька взаємопов’язаних функцій. По-перше, вона є перформативним утіленням психологічної невпевненості: Бет Енн – персонаж, чия ідентичність повністю визначена через інших; відповідно, у ситуаціях, де йдеться про власні потреби чи переживання, вона зупиняється. По-друге, апосіопеза створює простір для інтерпретації – ненавмисно запрошуючи співрозмовника до завершення думки. По-третє, еліптичні паузи регулюють темп і ритм мовлення, надаючи йому рефлексивного характеру.

Корпусний аналіз дозволяє виокремити кілька функціональних типів апосіопези у мовленні Бет Енн. Апосіопеза надії: “I keep hoping for a miracle...that one day, everything will change” (Cherry 2019) – пауза відокремлює мрію від реальності, маркуючи психологічну дистанцію між бажаним і дійсним. Апосіопеза рішучості: “But maybe if we help each other...we can survive” (Cherry 2019) – тут пауза передує ключовому слову “survive”, посилюючи його прагматичну вагу. Апосіопеза приховування: “Oh, nothing interesting. Need to drop by the dry cleaners. After that, I’ll go to the market for some shopping... and then I might have lunch with a new friend” (Cherry 2019) – незавершеність маскує справжні наміри героїні. Апосіопеза розпачу: “I went to that diner, and... I saw Rob kiss the waitress” (Cherry 2019) – пауза перед травматичним зізнанням виконує функцію психологічного бар’єру.

Особливу значущість має апосіопеза у ситуаціях емоційного піку:

BETH ANN: Rob loved being a father. When we lost Emily... That was our daughter's name. When we lost Emily, he couldn't accept it. Rob begged me to have another child. We tried and tried, but... (Cherry 2019, с. 123).

Подвійна апосіопеза – після “Emily...” і після “but...” – маркує два найбільш болісних моменти: саму смерть дитини й неспроможність мати ще одну. Паузи тут не є синтаксичною слабкістю, а навпаки, засвідчують глибину переживання: мова буквально переривається там, де реальність виявляється нестерпною. Кухаренко (2004, с. 156) кваліфікує таке використання апосіопези як «психологічний бар’єр», що оформлює межі між вимовним і невимовним.

Показово, що в тих самих діалогах, де Бет Енн захищає Ейпріл або відстоює власне рішення, апосіопеза зникає або редукується: висловлювання стають завершеними, синтаксично впевненими. Це свідчить про те, що апосіопеза є психолінгвістичним індикатором внутрішнього стану персонажа: невпевненість у власних правах – і цілковита впевненість у правах та потребах інших.

Риторичні питання (8 одиниць, 17,02%) реалізують функцію непрямого переконання:

BETH ANN: And where would she go, Rob? Here? Will you let her sleep on our sofa? And what if Ralph comes banging on our door in the middle of the night to try to drag her back, would you have the balls to stand up to him then? (Cherry 2019, с. 89).

Каскад риторичних питань демонструє, що Бет Енн – попри зовнішнє уникання конфлікту – здатна до витонченої аргументативної стратегії. Кожне наступне питання розширює гіпотетичний сценарій, нагромаджуючи аргументи проти необдуманого рішення Роба. Єфімов та Ясінецька (2004, с. 118) кваліфікують таку функцію риторичного питання як «приховану директиву», де запитальна форма маскує наказову прагматику. Це є мовним втіленням захисного інстинкту Годувальниці: не нападати прямо, а примушувати співрозмовника самого дійти правильного висновку.

Паралельні конструкції (4 одиниці, 8,51%) є синтаксичним засобом, що реалізує збалансованість і гармонізацію – ключову рису архетипу Годувальниці. Найбільш виразний приклад:

BETH ANN: Rob would have his child. April could have her career. Everyone would be happy (Cherry 2019, с. 134).

Трикомпонентний паралелізм із модальними дієсловами "would" / "could" / "would" структурує утопічний план Бет Енн, де вона жертвує власними інтересами заради рівноваги для всіх. Синтаксична симетрія відображає психологічне прагнення до балансу: кожен отримує своє, і ніхто не постраждає – крім самої Бет Енн, яка в цій схемі залишається невидимою. Самоусувальна стратегія є лінгвістичним маркером самовідданості Годувальниці.

Повторення-анафора (3 одиниці, 6,38%) реалізує різні прагматичні функції залежно від контексту. У сцені захисту чоловіка анафора є психологічним бар'єром: "Not Rob. Not Rob. Not after what happened to our daughter" (Cherry 2019, с. 112) – відмова прийняти реальність, несумісну з образом чоловіка, якому вона присвятила своє життя. В іншому контексті ("You've been having an affair for months. You've been planning on leaving me") анафора виконує звинувачувальну функцію: підкреслює тривалість і систематичність зради. Це рідкісний момент, коли Бет Енн говорить прямо і наступально, що підкреслює виключність ситуаційного контексту.

Окремим різновидом є синонімічне повторення, зафіксоване у висловлюванні: "He couldn't. He wouldn't put me through that" (Cherry 2019). Модальні дієслова "couldn't" і "wouldn't" формують градаційну послідовність – від констатації неможливості до апеляції до моральної волі – що відображає внутрішню логіку заперечення: Бет Енн спочатку апелює до здатності Роба, а потім до його характеру. Така синтаксична стратегія слугує для створення зв'язної послідовності аргументів, що підсилюють психологічний захист, характерний для архетипу Годувальниці.

Парцеляція (3 одиниці, 6,38%) надає мовленню Бет Енн афористичності. "I don't have a job. Or a hobby. All I do is take care of you" – три короткі речення, де останнє є смисловою кульмінацією. Графічне відокремлення посилює емоційне навантаження кінцевої фрази: уся ідентичність Бет Енн зводиться до турботи про іншого. Це мовленнєве саморозкриття є водночас і визнанням, і скаргою, і вироком.

2.5. Психолінгвістичні кореляції: три тематичних виміри

Психолінгвістична кореляція між мовленнєвими патернами Бет Енн Стентон і характеристиками архетипу Годувальниці реалізується у трьох тематичних вимірах.

Перший вимір – турбота як екзистенційний імператив. Мовлення Бет Енн рясніє лексикою семантичного поля FAMILY: husband, care, marriage, daughter, wife, housework, provider. Ця лексична група формує тематичне ядро її ідентичності. Примітним є використання офіційно-ділової лексики – "I consider it an honor" – у контексті домашніх обов'язків. Таке поєднання знижує маркованість побутового контексту, надаючи йому статусу відповідальної місії. Schmidt (2012, с. 67) визначає це як «сакралізацію турботи» – ключову психологічну стратегію Годувальниці.

Граматична характеристика підтверджує цей вимір: переважання декларативних речень (41,3%) над інтерогативними (34,3%) та імперативними (24,5%) свідчить про спокійну, неконфліктну комунікативну стратегію. Невисока частка директивів (24,5%) є мовним корелятом поваги до автономії інших – ознаки, прямо передбаченої архетипом Годувальниці. Максименко та Синенький (2009, с. 183) підкреслюють, що «інтенційна структура висловлювання є надійним індикатором психологічного типу мовця».

Другий вимір – переживання втрати і провини. Вербалізація загибелі дочки Емілі є центральним епізодом психологічної характеристики Бет Енн:

BETH ANN: I had a child once, but she died. I left the gate to the backyard open. She wandered out into the street, and she was hit by a car. It's been years, but I think about her every day. Sometimes, late at night... I wonder what kind of young woman she'd have turned into (Cherry 2019, с. 134).

Синтаксична простота першого речення – "I had a child once, but she died" – парадоксально підсилює емоційний удар: жодної деталізації, жодних прикрас. Але вже у наступному реченні з'являється прийняття провини: "I left the gate to the backyard open". Граматична конструкція – активний стан, суб'єкт "I", дія з прямим наслідком – є мовним втіленням самозвинувачення. Показово, що за цим не йде жодного виправдання. Апосіопеза в кінці ("Sometimes, late at night...") залишає незавершеним найбільш болісне – фантазії про те, якою б виросла дочка. Ерліхман та Кульчицька (2022, с. 95) позначають такий прийом як «афективна ампліфікація через применшення»: недомовленість змушує реципієнта самостійно домалювати картину, підсилюючи емоційний ефект.

Третій вимір – захист вразливих. Мовленнєва поведінка Бет Енн у ситуаціях потенційної загрози для Ейпріл є найбільш стилістично насиченою ділянкою корпусу. Поєднання евфемізму, порівняння та апосіопези в одному висловлюванні реалізує складну прагматичну стратегію: повідомити про небезпеку, встановити емоційний зв'язок і запропонувати рішення одночасно:

BETH ANN: That is one of the reasons I love you. But right now, I'm afraid for you, because women die in places like this. I can't let that happen to you... We'll figure it out. We just need time to think. Let me help you (Cherry 2019, с. 112).

Займенник "we" і його похідні ("we'll figure", "we just need") є ключовим прагматичним маркером. Використання першої особи множини в ситуації, де йдеться про проблеми Ейпріл, а не Бет Енн, є мовленнєвою реалізацією фундаментальної риси Годувальниці – інклюзивності: вона добровільно включає себе до кола відповідальності за інших. Аналогічно, паралельна конструкція "Rob would have his child. April could have her career" у пізнішому діалозі відображає здатність Годувальниці збалансувати суперечливі потреби, ставлячи себе в кінець пріоритетного ряду.

Четвертий вимір – готовність до заміщувальної опіки ("синдром спорожнілого гнізда"). Цей аспект розкривається у центральному для розвитку сюжету рішенні Бет Енн усиновити майбутню дитину чоловіка та його коханки:

BETH ANN: I'll support April until the baby arrives, then I'll offer to raise it. As far as Rob's concerned, I could arrange some scenario, finding it in a bassinet in a park, abandoned. No one would ever have to know the truth (Cherry 2019, с. 134).

Цей монолог є мовленнєвим втіленням характеристики архетипу Годувальниці, для якої діти є найвищою цінністю незалежно від їхнього походження. Градаційна побудова плану – від підтримки ("support") через пропозицію виховання ("offer to raise") до інсценування ("arrange some scenario") – демонструє наростання ініціативності, нетипове для зазвичай пасивної Бет Енн. Лексема "abandoned" в контексті підкидька є одночасно евфемістичним маскуванням реальної ситуації і проекцією власного досвіду втрати: Бет Енн, яка втратила

власну дитину, трансформує цю травму у конструктивну дію – порятунок чужої дитини. Ця мовленнєва поведінка є чітким корелятом психологічної характеристики Годувальниці за Шмідт (Schmidt 2012, с. 68): готовність жертвувати власною гідністю заради збереження життя та створення сімейної гармонії.

2.6. Прагматичний рівень: апелятиви і мовленнєві акти

Прагматичний рівень аналізу мовлення Бет Енн Стентон розкриває додаткові аспекти кореляції з архетипом Годувальниці. Апелятиви відіграють у її мовленні особливу роль: апелятив "Rob" вживається 10 разів – значно частіше, ніж звертання до будь-якого іншого персонажа. Це свідчить про центральну роль чоловіка у психологічному просторі Бет Енн і водночас виконує риторичну функцію: пряме звертання за іменем посилює персоналізацію й емоційну близькість висловлювання, формуючи стратегію «афективного апелювання».

Розподіл мовленнєвих актів демонструє таку картину: асертиви (вираження думки, оцінки) – 14,3%; експресиви (вибачення, переконання, запрошення) – по 9,5%; директиви (заперечення, прохання, наказ) – по 4,8%. Переважання асертивів і відносно висока частотність переконання (9,5%) у групі експресивів свідчать про те, що Бет Енн, попри зовнішню покірність, є активним учасником дискурсу: вона формує й аргументує погляди, переконує, а не лише реагує. Мала частка директивів є мовним корелятом неконфліктності й поваги до автономії інших – ознаки, прямо передбаченої архетипом Годувальниці.

Зазначений прагматичний профіль суттєво доповнює картину, отриману на лексико-семантичному і синтактико-стилістичному рівнях: Бет Енн Стентон є персонажем, чия мовленнєва поведінка системно кодує ключові риси архетипу Годувальниці на всіх рівнях лінгвістичної організації. Цей багаторівневий збіг є свідченням не випадкової кореляції, а свідомої авторської стратегії архетипного кодування через мовлення персонажа.

III. ВИСНОВКИ

Проведений психолінгвістичний аналіз образу Бет Енн Стентон у кіносценарії «Why Women Kill» підтвердив гіпотезу про системний характер кореляції між мовленнєвими засобами і архетипними характеристиками персонажа та дозволяє сформулювати такі узагальнення.

По-перше, мовленнєвий профіль Бет Енн Стентон характеризується чітко вираженою ієрархією засобів: на лексико-семантичному рівні домінує евфемізм (21,43%), на синтактико-стилістичному – апосіопеза (53,19%). Обидва домінанти є системними: вони відображають базові психологічні риси архетипу Годувальниці – уникання прямого називання болючих реалій і нерішучість в артикуляції власних потреб.

По-друге, виявлено три тематичних виміри реалізації кореляції між мовленнєвими патернами і психологічними характеристиками архетипу: (1) турбота як екзистенційний імператив – мовно реалізована через лексику поля FAMILY, офіційно-ділову лексику та переважання декларативних речень; (2) переживання втрати і провини – репрезентовані синтаксичною простотою самозвинувачення і афективною функцією апосіопези; (3) захист вразливих – реалізований через поєднання евфемізму, риторичних питань і займенника "we" як маркера інклюзивної відповідальності.

По-третє, аналіз прагматичного рівня підтвердив, що Бет Енн є активним дискурсивним суб'єктом: переважання асертивів (14,3%) і відносно висока частота переконання (9,5%) свідчать про здатність Годувальниці до витонченого аргументативного впливу без прямої конфронтації. Мала частка директивів (4,8%) є мовним корелятом неконфліктності персонажа.

Наукова значущість отриманих результатів полягає у тому, що вони: (1) демонструють ефективність корпусно-дискурсивного підходу до аналізу образу кіноперсонажа; (2)

підтверджують методологічну релевантність архетипної класифікації В. Л. Шмідт як психолінгвістичного інструментарію верифікації стилістичних спостережень; (3) сприяють розробленню аналітичної бази для дослідження мовних засобів конструювання гендерної ідентичності в медіадискурсі.

Перспективами подальших досліджень є: (1) порівняльний аналіз мовлення Бет Енн Стентон у діахронічному аспекті – крізь призму сезонної динаміки персонажа; (2) зіставний аналіз мовленнєвих профілів усіх трьох головних героїнь серіалу з метою верифікації закономірностей архетипного кодування; (3) розширення методології на матеріал інших телесеріалів із жіночими головними персонажами.

Окремо слід підкреслити, що виявлений у дослідженні мовленнєвий профіль Бет Енн Стентон характеризується не лише набором окремих засобів, а й їхньою системною взаємодією. Евфемізм і апосіопеза, що є домінантами на різних рівнях мовленнєвої організації, функціонально комплементарні: евфемізм пом'якшує зміст висловлювання, а апосіопеза залишає його формально незавершеним. Ця подвійна стратегія “семантичної та синтаксичної редукації” є лінгвістичним корелятом центральної психологічної риси Годувальниці – примату потреб інших над власними. Додатково, наявність 31 етикетної формули у корпусі з 317 діалогових одиниць (9,78%) підтверджує соціолінгвістичну маркованість мовлення персонажа: Бет Енн послідовно конструє образ “ідеальної господині” не лише змістом, а й формою свого мовлення.

Методологічна цінність проведеного дослідження полягає у демонстрації того, що корпусно-дискурсивний підхід, поєднаний із архетипною класифікацією, дозволяє виявити закономірності, які залишаються непомітними при традиційному стилістичному аналізі. Зокрема, кількісні дані – домінування евфемізму (21,43%) та апосіопези (53,19%), низька частка директивів (4,8%), висока частотність апелятиву “Rob” (10 вживань) – формують цілісну картину мовленнєвої особистості, яка системно кодує архетип Годувальниці на всіх рівнях: лексичному, семантичному, синтаксичному та прагматичному. Ці результати можуть слугувати підґрунтям для розроблення типологічної моделі мовленнєвих профілів жіночих архетипів у кінодискурсі.

REFERENCES

- Albota, S. M. (2016). Symvol vs obraz: Do pytannia terminolohichnoi variatyvnosti [Symbol vs image: On the question of terminological variability]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriya: Problemy ukraïnskoi terminolohii*, 842, 107–110.
- Berezhna, M. V. (2019). Henderna reprezentatsiia u mediadyskursi: Lihvistychnyi vymir [Gender representation in media discourse: A linguistic dimension]. *Hermanska Filolohiia*, 31(2), 45–62.
- Berezhna, M. V. (2020). *Psykholihvistychni pidkhody do analizu personazhiv u vizualnykh media* [Psycholinguistic approaches to character analysis in visual media]. Chernivtsi: Chernivtsi University. 189 p.
- Cherry, M. (2019). *Why Women Kill: Complete screenplay transcripts*. Paramount Television.
- Erlkhman, A. M., & Kulchytska, O. O. (2022). Leksyko-stylistychni zasoby formuvannia obrazu holovnoho personazha u romani Dzhonatana Safrana Foiera «Extremely loud and incredibly close» [Lexical-stylistic devices of the main character's image formation in Jonathan Safran Foer's novel]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 1(25), 92–98. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.1.18>
- Hnatienko, K. V. (2016). Problemy vyvchennia khudozhnoho obrazu v literaturnomu tvori [Problems of studying the artistic image in a literary work]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho. Filolohichni nauky (literaturoznavstvo)*, 1(17), 59–64.
- Kukharenko, V. A. (2004). *Interpretatsiia tekstu* [Text interpretation]. Nova Knyha.
- Maksymenko, Yu. B., & Synenkyi, D. O. (2009). Teoretychni zasady piznannia khudozhnoho obrazu [Theoretical foundations of artistic image cognition]. *Psykholohiia i suspilstvo*, (4), 181–185.

- Manakin, V. M. (2013). Vnutrishnia forma slova i natsionalne svitobachennia [Internal word form and national worldview]. *Typolohiia movnykh znachen u diakhronichnomu ta zistavnomu aspektakh*, (28), 39–48.
- Schmidt, V. L. (2012). *45 master characters: Mythic models for creating original characters* (2nd ed.). Writer's Digest Books.
- Yefimov, L. P., & Yasinetska, O. A. (2004). *Stylistyka anhliiskoi movy i dyskursyvnyi analiz* [English stylistics and discourse analysis]. Nova Knyha.

LEXICO-SEMANTIC AND SYNTACTIC-STYLISTIC DEVICES IN THE CONSTRUCTION OF BETH ANN STANTON'S IMAGE IN THE SCREENPLAY "WHY WOMEN KILL": A PSYCHOLINGUISTIC PERSPECTIVE

Bohdana KOSHELNYK, Iryna SAPOZHNYK

The article presents a psycholinguistic analysis of Beth Ann Stanton's speech in the screenplay of the television series "Why Women Kill" (2019) by M. Cherry. The study establishes systematic correlations between the character's lexico-semantic and syntactic-stylistic devices and the archetypal characteristics of The Nurturer as defined by V. L. Schmidt's classification. The methodological framework integrates psycholinguistic discourse analysis, media narrative linguistics, and archetypal character theory. The research corpus comprises 317 contextualised dialogue instances extracted by continuous sampling from complete screenplay transcripts of the first season. Application of descriptive method, contextual analysis, and quantitative calculation revealed 56 lexico-semantic and 47 syntactic-stylistic units distributed across 103 word forms, demonstrating a stylistically differentiated speech profile of the character. Among lexico-semantic devices, euphemism dominates (21.43%), performing protective semantic softening of traumatic realities across several thematic domains. Hyperbole (16.07%) and metaphor with simile (8.93% each) form the emotionally rich discourse. The lexical level also features 31 politeness markers constructing the character's communicative identity as an ideal hostess. At the syntactic level, aposiopesis prevails (53.19%) as a performative realization of psychological uncertainty and reflexivity. Rhetorical questions (17.02%) function as indirect persuasion devices. Analysis across three thematic dimensions – care, loss, and protection of the vulnerable – confirms the systematic correlation between speech patterns and the key characteristics of The Nurturer archetype. The findings substantiate the effectiveness of a corpus-discourse approach to screen character analysis and contribute to media linguistics methodology.

Key words: media linguistics, character image, psycholinguistic discourse analysis, Nurturer archetype, euphemism, aposiopesis, screenplay.

Дата надходження до редакції / Submitted: 19.03.2026
Дата прийняття до публікації / Accepted: 05.04.2026